

ULUSLARARASI İLİŞKİLER KAVRAMLARI

Önder MALLI*

De Facto: Bu kavram gerçekte var olan ancak ne devletler ne de Birleşmiş Milletler tarafından tanınmayan ülkeler için kullanılır. Örnek vermek gerekirse; SSCB'nin dağılmasıyla Moldova bağımsızlığını ilan etmişti. Bununla birlikte -halen Uluslararası arenada Moldova sınırları içerisinde kabul edilen- Transdinyester bölgesi kendisini Moldova'dan ayrı bir ülke olarak kabul etmekte, kendi ordusunu kendi para birimini kullanmaktadır. Ancak Uluslararası arenada tanınırlığı olmadığı için yani hiçbir devlet tarafından tanınmadığı için De Facto Cumhuriyet durumundadır. Buna ek olarak Yukarı Karabağ ve Güney Osetya bölgeleri de De Facto cumhuriyetlere örnek olarak verilebilir.

Süper Güç: Süper güç kısaca Dünya'daki başat/en büyük güç olarak tanımlanabilir. Açmak gerekirse: Bakıldığı zaman Soğuk Savaş döneminde iki büyük güç (ABD ve SSCB) ve bunun etrafında gelişen iki taraflı bir kutuplaşmadan söz etmek mümkündür. Ancak Soğuk Savaş sonrasında Rusya'nın giderek zayıflaması ve güç kaybetmesiyle ABD bu arenada tek başına kalmıştır. Süper gücün ekonomik anlamda gelişmiş, askeri ve siyasi yapısının oldukça kuvvetli olması gereklidir. Uluslararası arenada söz sahibi olması, bir bloğa öncülük edebilmesi, diğer aktörleri yönlendirebilmesi gereklidir. Bakıldığında ABD'de tüm bu özellikler görülebilir. Geçmiş dönemlere bakıldığında ise Cengiz Han İmparatorluğu, Roma İmparatorluğu, Osmanlı İmparatorluğu gibi imparatorluklar süper güç rolünü üstlenmişler denilebilir.

Mülteci Sorunu: Son yıllarda özellikle Suriye'de meydana gelen iç savaşla birlikte uluslararası arenayı meşgul eden en önemli kavramlardan biridir. Savaştan kaçan ya da ülkesindeki kötü ekonomik, siyasi, sosyal koşullardan kurtulmak ve daha iyi koşullarda yaşamak isteyen insanların sayısının bir hayli artması bu sorunu ortaya çıkarmıştır. Bakıldığında bu derece büyük çaplı bir göçün gerçekleşmesiyle ülkelerin demografik yapılarının bozulma olasılığı çok yüksektir. Bu durumdan çekinen devletler -özellikle AB ülkeleri- bunun önüne geçmek için diğer devletlerle çalışmalar yürütmekte ve bu çalışmalara fon sağlamaktadır.

* Trakya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Üçüncü Sınıf Öğrencisi